

Ծ. Պաշտօտէ պելյանն օլունանն եկկիրմիտն օրթ զաթ-
տէն պաղի օն պթը նեֆերի՝ տալիբէյ մեզ քիւրէյէ պլիտ
սլաղը մեկտուրը մի հիմմենլին միւզաքերեսի իջին ֆէլ-

Եւ կըրորորէր յարատեւ վարել այդ անդունդն մինչեւ
նոր Սահմանադրութեան քաղաքիս մէջ հաստատուի-
լը : Եւսմ մտօք անա մեր Եւս քաղաքիս Հայ հասա-
րակութեան կողմանէ խօսելով ամենայն գորութեամբ
կըպահանջենք Եւ կուգեմք որ յուր մեր միաբան Եւ
միասիրտ կամօք ընտրած անձինքներն ըլլալով՝ դուր
պիտի վարէր մեր ազգային գործերը քեզ քեզ տոժամա-
նակեայ Յանձնաժողով անուամբ՝ այլ ազգային Վար-
չութիւն Հայոց Չմիութեան տնտեսով . քանզի ըստ
խնդրոյ մեր ամենեցուն քեզ տեղակալ կառավարու-
թեան Եւ քեզ Ս . Պատրիարք Հօր մերոյ գլխաւորութեամբ
Եւ վաւերացումամբ ձեզ յանձնուած Եւ ազգային
Վարչութեան վերաբերեալ որ Եւ իցե գործոց Եւ իրո-
ղութեանց իրաւասութիւնը : Ուստի կաղաչեմք կրկին
ի փառս Աստուծոյ Եւ յօգուտ տառապեալ ժողովրդ-
եանս շարունակէր ձեր պաշտօնը այսինքն ձանձու-
թեան գործոց Վարչութիւնը , որ քեզ տեղա Եւ սոս-
կայի ծանուցիւնը ունի՝ սակայն մեր ամենեցուն ալ
գործնական օգնականութիւնը անբաժան լծորդեալ
Եւ ամենապատրաստ պիտի գտնէր ամեն վարկեան
որ պետք ըլլայ :

Եւ որովհետեւ դուք ճիշտ 6 անգամ եք , եք պետք
ունիք 4 անգամ Եւս կրնայ ընտրուիլ :

Ստորագրութիւն

Ի Զմիւռնիա Եւսմարտիկոս ու ժողովրդեան
15 Օգոստոս 1868 : Եւսկայացութիւնը :

ՄԵՆԵՆՈՅԺ

Թող իկեան արժանայարգ պարոն Պօղոսը՝ զինի
երկարամեծ ու անբոժիկ Տիւնուրութեան մը ամսոյս
10ին առ Եւստուած փոխեցաւ ի հասակի իբր 50
ամաց : Հանգուցեալը բարեկրօտ , աղին ու առա-
քինի անձ մըն էր Պատկերհանութեան մէջ , որ իւր
արհեստն էր , բաւական հմտութիւն ունէր Եւ իւր
բնական հանճարովը քաջ սովորած էր զայն առանց
Եւրոպա երթալու : Իւր աշխատանքը եկեղեցական
զանազան պատկերները այս ըսածինս կը հաստատեն ,
որոնք բաւական ընտիր ճաշակաւ նկարուած են , մա-
նաւանդ թաղման պատկերը՝ որ մինչեւ հիմա բոլոր
տեսնողներուն վերայ տպաւորութիւն կընէ :

Վարձանեալը շատ ժամանակէ՝ ի վեր մասուն
եղալը ըլլալով , ահոր յուշերկաւորութեան հան-
դէսը շատ շքեղ կերպիւ կատարուեցաւ , ուղեկցու-
թեամբ հայազգի Եւ օտարազգի մասուն եղբարց . որ
ինքնեանք իսկ վերջին լով՝ տարին զգալաւ զէպ ի
զերեզման Եւ ինքեանք զերեզմանին հողը լեցուցին :

Սեմարգոյ միտոր Սթապը՝ որ անգղիացի է աղ-
դաւ , այս տխուր պարագայիս յարմար քանի մը խօսք
ուղղեց զաղղիներն լեզուաւ՝ մասուն եղբարց՝ որոնք
զերեզմանին բոլորաթիւ շրջապատած էին : Եւսմա-
պէս Սթապըն անձայտօր աղա Սարգիսը հանգու-
ցելոյն զերեզմանին վերայ հետեւալ դամբանական
համառօտ ատենախօսութիւնը ըրաւ .

Հրաժարող եղբար , դու որ աշխարհային կենցաղը
աւարտած քու յաւիտեանկան բնակարանի մէջ կամիտ
փութի անշունչ , ընդունի՝ մեր վերջին հրաժեշտը՝ զոր ցա-
ւած սրտերէ կը կարգանք քու զերեզմանի բոլորաթիւ .
ընդունի՝ մեր եղբարական սիրոյ վերջին հաւատարմոյն՝
զոր դամբանի մէջ կը փակենք քեզ անբաժանելի ընկեր
ըլլալու համար , ինչպէս կը քու կենդանութեանդ :
Մենք քու եղբայրներդ , կենաց Եւ մահու այս անխոր-
շիկ եղբին վրայ՝ որ մենք ալ մեր վերջին Եւ անդաւ-
նալի քայլը պիտի առնուինք որ մի՛ կըր Յաւիտեանկանին
վճիռը մեզ ալ հնչէ ինչպէս քեզ հնչեց , այս եղբարէն
որիկ բաժնուցար ժամանակաւոր մահուան Եւ յաւիտե-
անկան կեանքի սահմանը մոտեցու համար , քու մահա-
տիպ շուրթերէ մեր տխուր սրտերու խորը ազդող վեր-
ջին հրաժեշտը , վերջին անկարելի ընդունելիք , երթաւ
բարեաւ հրաժարող եղբար Գերեզմանի
վճիռութեան մէջ քեզ անմեղաւ առաջնորդ թող մեր ա-
նաղօտ լցուր ըլլայ , որու կենդանութեանդ հաւատարմ
պաշտօնը եղար , Եւ որ յաւիտեանկանութեան մէջ զքեզ
պիտի վարձատրէ ըստ արժանեացդ . երթաւ բարեաւ
ապրիւ եղբար :

Ընթերցանութիւն Օգոստոսի 20 ամսաթուով հե-
տեւալ ազգային բերկրաւիթ յօդուածը յուղարկած
են մեզ ի հրատարակութիւն :

Ընթերցանութեան սովորութեան համաձայն՝ այս
տարի Եւս քաղաքիս Պօղոսը՝ զինեան աղջային երկ-
սեռ վարձարանին տարեկան հարցաքննութիւնը տե-
ղի ունեցաւ , անցեալ չորեքշաբթի (Օգոստոս 14ին
սկսեալ՝ ու 4 օր տեւեց :

Սոյն վարձարանիս մէջ հայերէն , գաղղիներէն ,
առաջիկերէն Եւս լուսմունք կուսանին . Եւս տարի
լաւ համոզուեցանք թէ արգարեալ այս երկրին ման-
կտին ալ՝ ուրիշ հայաբնակ երկրի տղոցմէն ամենեւին
եւս չմնալով՝ եթէ այսպէս բարեւոք տնտեսութեամբ
խնամուին , շատ չանցած տեղացի գիտնական Հայ
երիտասարդներ պիտոր ունենամք : Ուսումնական Հայ
Եւս տարազգի քննիչները մեր այս կարծիքը հաստա-
տեցին , աշակերտաց՝ յուսացուածէն աւելի տուած
ուղիղ պատասխանները տեսնելով :

Ընթերցանութիւնը նոյնպէս՝ իրենց զիտցածներուն
վրայօք խիստ յաջող պատասխաններ տուին Եւ իրենց
ասղէն գործութիւնները , կըսեմ , արգարեալ զհետա-
քըքիւ հանգիստատես զարմացուցին :

Սուրբ Եւստուածածնայ կիրակի օրը՝ քառասունէն
աւելի աշակերտք Եւ աշակերտութիւն միաձեւ հազուած՝
եկեղեցական խմբին հետ միասեղ հանգուցեալ բա-
րեկշտակ մեծանուն Պօղոսը՝ զամբանին
շուրջ բոլորակ կաղմըլով՝ զոհբանական երգերով
երախտաղէտ սրտիւ անոր փառաւոր յիշատակը օրհ-
նեցին , որ արգարեալ երախտապաք է նմա՝ Ընթե-
սանքիդ Հայ աղղը :

Հետեւեալ օրը երկուշաբթի՝ պարզեալութեան
հանգեւր կատարուեցաւ ի վարձատուին . ուր ներ-
կայ էին աշակերտաց ծնողքը , ու առանց Եւ կանանց
Եւ օտարազգեաց խումբ բազմութիւն մի :

Ընթերցանութեան համառօտ թատերադրութիւն մի ներկա
յայտելէ ետեւ , անոնց պարզեալութիւնը տեղի
ունեցաւ . Եւ տղոցմէ առաջին կարգի մըցանակ առ-
նողներն եղան պարոնայք Յովհաննէս Պաղատալու-
եան , Փիլիպպոս Ղ . ուկանեան Եւ Յարութիւն Շէվա-
հիճեան : Իսկ աղջկանց մէջ առաջին կարգի ոսկեայ
խաչ ընդունողներն եղան օրիորդ Եւ զիտարէթ Յ .
Բէլաքօֆ , Ընթերցան Ս . ուկանեան Եւ Եւթիկ տէր Վա-
րապետեան : Հետագայէ մաշակերտի մը կարգադած
կարճատ Ծառէ մը ետքը , արժա . ահէր Հօր օրհ-
նութիւնը վերջ տուաւ այս զեղեցիկ հանգիսին :

Սոյն բարեպատեհ առթիւ շնորհակալութիւններ
ունիմք մատուցանելու զպրօքին Հայ դաստառ պա-
րոն Բրիտանիոյ Բալթիկ Եւստուէրին , ձայ-
նաւորի դաստառ պարոն Եւրաթիկ իտիւնին , նոյն-
պէս Եւ անկին Ռադուհի Ընթերցան վարձուհիին ,
որոնք իրենց պաշտօններուն մէջ հաւատարմապէս
աշխատելով՝ զոհ ըրին զաղջայինս :

Սեր հրապարակական անկեղծ շնորհակալութիւ-
նը զպրօքին աղղաւէր Տեսչին Եւ մատուցանել-
եաւ , ահոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք վարձա-
րանին այժեան փոքրութեանը վերայ , որուն ներ-
ըլլալը զգալի կերպիւ կը տեսնուի՝ աշակերտաց հետ
զհետէ շատնալովը :

Ընթերցանութիւն , 20 Օգոս . 1868 :

Հնդկաստանէն հետեւեալ աղղային տեղեկութիւն .
ները կուտան մեզ :

Յարգալ խմբապիւր Ընթերցան
Կալիպիտ , 22 Յուլիս 1868

Թուովը 831 Եւ 832 բանասիրականաւ պատուական
ընդունող հրատարակեալ էիք զգրութիւնս վերա-
բերեալ ի կատարութիւն վանաց Ընթերցան ընդ-
դէմ վեղարարող Եւ անվեղար նուիրակալ Հնդկաս-
տանի , որոց մին եղեալ Կիմէհէր դաւանի տէր
Յովհաննէս տէր Յովհաննէսեան . զորմէ Եւ խօսեց-
եալ բանս ինչ առվտանք ժողովեալ դրամոցն :

Ընթերցանութեան հասեալ նախատեսութեանս , զի
վախճանեալ սորա ի Բոմբայի քաղաքի , եթէ կտակ
արարեալ Եւ կարգեալ զքեզ ի պաշտպանութիւն զայն ,
կամ եթէ ոչ ըստ սովորութեան անկեալ ընդ իշ-
խանութեամբ անգլական կառավարութեան : Ոչ զի-
տեմք , բայց ինչեւ իցէ , չէ ապահովագոյն քան զոր
խորհրդատրեցաւ նմա կանխաւ յառաքել զհանգա-
նակեալ տուրս աղղին առ Ս . Պատրիարքն Վ . Պօլ-
սոյ կամ ուր արժան էր , Եւ ոչ ընդ անտակիր ան-
ձին բառնալ աստ Եւ անդ ի վտանգ :

Ոչինչ անտեղի՝ եթէ վիճակաւոր քահանայն Բոմ-
բայու ի գիմաց ամենափրկչեան վանաց Ընթերցան
յոսն ելլէ ի պահանջել զիկա քոյիցն ձեռնածելոց

ի թեմից Հնդկաստանի , յորժամ շրջադարձութիւն
նորա ի համօրէն թեմս Հնդկաստանի՝ նիւթական
ճառ պատճառեալ իրաւանց տանտեսան՝ վանահօր
Ընթերցան , որչափ ի պարզոյ ծանուցեալ նուազ
տրովք առ նուիրակն նորին վանաց : Սակայն եթէ
ոք անիցէ մեզ թէ շատ ուշէ , յորժամ ուշեալ զա-
ռաջն վաղապէս - չունիմք պատասխանի իրաւանցն :
Բայց թէ այս Եւ թէ այն , տայէ Տէր ապահովու-
թիւն յերեսաց՝ մեծաւ Եւ կորստեան :

Ընթերցան աղահոլութեան միշտ զենթակայն գրէէ ի
կարեւորաց . զի ամօք առաջ աղբատ ոմն Ընթերցան մահ-
տեսի Պօղոս Ս . ուկանեան , յանձնարարական նամա-
կօք Բարեկիցի հանգուցեալ Ս . Եւստոյ վրայ ծայրագոյն
վարդապետի Եւ պատուելեաց որդւոց մահտեսի Վ .
Ընթերցանութեան առ բարեկամ ոմն եկեալատ , ուկ-
տիւ յօժարեալ ի դտանելն յաջողակութեան մի հա-
զար ուկփոց՝ անշուշտ դառնալ յերկիր իւր առ իւ-
րայինսն : Օժանդակութեամբ նշանաւորեալ բարե-
կամին աստի՝ դտեալ նորա նպատակ արժանաւոր .
քանիցս երթեկութեամբ կարեւոր վաճառաւ ասղէն
ի Զին Եւ ի Ս . ուկանեան , Եւ յախնամութիւն արար
զնա տէր քառեակ հազար ուկփոց : Բազմոյս խրատ-
եալ ելանել դառնալ յերկիր իւր , այլ նորա ուկ-
տադրութեան եղեալեւ չունեաց ի Ռանգուն , որպէս
թէ գնիցէ զգոհարս (յակինթ) առ ի տանել ի Կ .
Պօլս Եւ որով շահիլ երկպառակութեամբ ունեցեալն
ի Զեռն . ուր հասեալ օրհասին՝ եբարձ զբազմա-
մեայ կեանս նորա , Եւ արի զինչս նորին ի թոնիր մի
հրէէր . ուր Եւ իրաւունք ոմանց աճիւնացեալ ծուխ
անդամ շետ ի վեր երկիւր : Ընթերցան կատարածի
նոցա՝ որք ոչ զցաւտ վիճակ կենաց իւրեանց քըն-
նեն Եւ ոչ առ լցեալ զաւուրս մտաւրտ մահուն :

Վրիպակ իմ պատահեալ ի յայտարարութիւն Զեռ
նախին , ուր փոխանակ զրեւոյ երկիցս նուիրակու-
թիւն Հնդկաստանի յաւուրս Սուրենեան Եւ Ռա-
դէոսի եպիսկոպոսաց վանաց Ընթերցան 15000 ուկ-
փովք , զրեալէ միայն կենդանութեամբ Թաղէոսի
եպիսկոպոսի , ուստի ուղղել Եւ որոշել խնդրի զայն
Քոյդ բարեկամ , Հայու որդին :

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԵՆԵՆՈՅԺ

ՍՈՒՐԲ ՊՕԼՈՍԻ ԵՎԵԼԵՅԻՈՅՆ ԶԱՆԳԱԿԱԶԱՐԸ
Այս գեղեցիկ բաւորեղութիւնը որ չորս արարուածի
բաժնուած է , 126 երեսէ բաղկացեալ գրքով մըն է ,
զոր Տագիսեան յարգոյ կարապետ Եւսմտին մարտի
աշխարհաբար հայերէնի բարգմանած է հանդերձ յա-
ռաջաբանութեամբ մի , Եւ գրքովի վերջը յայտնու-
ցած է իւր քանի մի ուղեւորութիւնը :

Ուսումնական երկատար քաղաքացիին այս աշ-
խատարարութիւնը գովութեան Եւ քաջալերութեան
արժանի է . վասնորոյ կըրտամք իւրաքանչիւր
պիտի հաճի ազգասիրաբար մէկ մէկ օրինակ ծախու-
առնուի յիշեալ պատուական գրքովի . որուն գինը
7 դրարու է այժմ , Եւ Կ . Պօլսոյ գրքէ ամեն գրա-
վանագ քով կը գտնուի :

Ի ՐԱՒԱՒՈՅ

«Հիմնական տարբերութիւնը կարողիկէ Եւ
Էջմիածնական դասականութեան» մակա-
գրեալ գրքին վրայ քննութիւն :

Յօդակցեալ Պրոֆ. Ս . Կարապետեան Տերոյեց
ՀԱՏՈՐԱՆ

Տպեալ ի Կ . Պօլս ի տպարանի Յ . Տէրոյեան
1868

Կըզմուի ամեն գրաժախնեւր , քով :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ , 29 ՕԳՈՍՏՈՍ

Կը հաւատեն թէ օմանեան կայսերութեան եկա-
մտից Եւ ծախուց հաշուեցուցակը մօտեւրս պաշտօնա-
կան կերպիւ պիտի հրատարակուի , Եւ թէ տէրութե-
այս տարուան եկամուտը՝ ծախուց զուգահէյն մէկ ու
կէս միլիոն լիւրա աւելի է : Ըստ առաւելութեանց
պատճառն է կըսեն , ընդհանուր հնձոց առատու-
թիւնը Եւ տասանորդաց (էօշիւր) բարձր գիներով
վաճառուիլը :

Բարձրապատիւ Ֆուատ փաշան՝ իւր առողջութեան
դարման տանելու համար՝ ամսոյս 24ին կայսերական
թոյլտուութեամբ Լապաճքը զեղը դնաց , ուր երկու
շաբաթի չափ պիտի մնայ : Բարձրա . Սեմ . Լապար

